

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๓๓/๒๕๖๖

วันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง ศาลฎีกา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

การอุทธรณ์ฎีกามีแนวความคิดพื้นฐานดั้งเดิมมาจากการจำกัดอำนาจของผู้ปกครองมิให้ใช้อำนาจตามอำเภอใจ ปราศจากการถูกตรวจสอบใด ๆ กล่าวคือ ผู้ปกครองในอดีตมีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทและตัดสินคดีด้วยตนเอง ต่อมาประมาณศตวรรษที่ ๑๙ สภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงสู่ยุครัฐสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดหลักการแบ่งแยกอำนาจ (The Separation of Powers) โดยองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐประกอบด้วยอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ต้องมีการแบ่งแยกองค์กรที่ใช้อำนาจมิให้อยู่ภายใต้องค์กรใดองค์กรหนึ่งเพียงองค์กรเดียวรวมถึงมีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน และภายใต้แนวคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วยหลักนิติธรรม (The Rule of Law) สำหรับศาลซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการได้มีระบบการอุทธรณ์ฎีกาเกิดขึ้นด้วยระบบ ๓ ชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของคู่ความ หากคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่พอใจคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้ และเพื่อตรวจสอบความถูกต้องทั้งกระบวนการและเนื้อหาของคำพิพากษาของศาลชั้นต้นโดยศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา (Judicial Review) ระบบการอุทธรณ์ฎีกาดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๒ ระบบ คือ ระบบสิทธิ (Appeal as of Right) และระบบอนุญาติ (Discretionary Appeal) ระบบสิทธิถือว่า

การอุทธรณ์ฎีกาเป็นสิทธิของคู่ความ โดยเปิดโอกาสให้คู่ความที่ถูกกระทบสิทธิจากผลของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลสามารถอุทธรณ์ฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลได้ ส่วนระบบอนุญาตถือว่าการอุทธรณ์ฎีกาเป็นสิ่งที่กฎหมายห้ามอุทธรณ์ฎีกา เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติข้อยกเว้นให้คู่ความอุทธรณ์ฎีกาได้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๒๔๔/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๔๗ การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา

การขออนุญาตฎีกา ให้ยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ แล้วให้ศาลชั้นต้นรีบส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

มาตรา ๒๔๘ คำร้องตามมาตรา ๒๔๗ ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน

การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกา

มาตรา ๒๔๙ ให้ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๔๗ ได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย

ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา
- (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน

(๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น

(๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย

(๖) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคสอง (๖) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดท้ายตั้งแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นมาตรการทางกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงหลักการฎีกาจากระบบสิทธิ (Appeal as of Right) เป็นระบบอนุญาต (Discretionary Appeal) ตามแนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๒๕๖๕ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริงและรวดเร็วขึ้น โดยกำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาว่าคดีที่ได้ยื่นฎีกาใดสมควรอนุญาตให้ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่มีต่อระบบศาลยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวให้มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๔๔/๑ จึงบัญญัติให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุดท้าย มาตรา ๒๔๗ จึงบัญญัติให้ศาลฎีกามีอำนาจอนุญาตการฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ มาตรา ๒๔๘ บัญญัติให้มีองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาวินิจฉัย โดยประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรอบคอบสอดคล้องกับระบบอนุญาตฎีกาในการกลั่นกรองคำร้องขออนุญาตฎีกา และมาตรา ๒๔๙ บัญญัติเงื่อนไขปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยรวมถึงกรณีต่าง ๆ ประกอบด้วย ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย และปัญหาสำคัญอื่น

ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๑๓ ปัจจุบันระบบอนุญาตได้นำมาใช้กับคดีบางประเภททั้งคดีแพ่งและคดีอาญา เช่น คดีผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๑ และคดียาเสพติด ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ จึงไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค โดยบุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ